

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ---20 coroane.
Pe jumătate de an ---10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Greșeli în educațiune.

Războiul a adus cu sine lipsirea de învățători a școlilor noastre și înlocuirea lor, în mare parte, cu preoți, cari, după chemare, au datorința a nu lăsa școala în păraginire și poporul fără de lumină.

Această împrejurare a hărăzit și substituirii sarcina nedorită și dificilă a substituirii învățătorului, în timp de un an și jumătate, tocmai de ajuns pentru formarea unei păreri temeinice despre greutățile, cari are să le învingă învățătorul de azi, ca să corespundă îndatoririlor impuse de lege, dar ținând cont de prescripsele pedagogiei moderne.

Frumoasa știință a pedagogiei înaltă ambiția tânărului pedagog, deșteaptă și nutrește în el însuflețirea pentru chemare, dar legea școlară îi îngreuiază activitatea în așa măsură, că pe lângă o supremă încordare abia poate să corespundă. E vorba adecă de învățătorii școlilor noastre. Nu e deci nici o mirare, dacă în educațiune se comit abateri dela prescripsele pedagogiei și chiar greșeli, cari sub alte condițiuni și împrejurări s'ar putea înlătura.

Nu cunosc progresul din multe școli, ci fac constatări pe baza experiențelor câștigate în școala mea, condusă într'un șir de ani de mai mulți învățători, plus funcțiunea mea de substituit. Voi da constatările mele în următoarele.

Știința pedagogică prescrie ca materii de învățământ în școala poporală, cunoștințe luate din aceste trei sfere: referitoare la natură, la om și Dumnezeu. În preocuparea noastră de acum cad cunoștințele referitoare la viața psihică a omului, care se manifestă în cugetare, sentiment și voință. (Didactica de Dr. P. Pipoș, p. 35.)

Dacă educațiunea culminează în ajungerea țintei: formarea caracterului religios-moral, atunci are să se pună deosebit pond pe educațiunea voinței. Sunt multe obiectele prin cari învățătorul are să-l conducă pe elev la procurarea judecăților morale, cari servesc de motor al faptelor bune. D. e la Geografie, fiind vorba de părauașul, care-și are sorgintea într'un isvor din coasta dealului, să înțeleagă elevii, că e un dar mare pentru locurile pe unde trece, pentru că cu apa lui răcorește mulțime de ființe și că bunul Dumnezeu a rânduit să fie așa, spre binele oamenilor și al animalelor. Dar, îndeosebi, când vorbim de oameni și faptele lor, cari ni le prezintă istoria, predarea acestora nu are să conste numai din narațiune seacă, ci prin

rațiuni psihologice să se cerceteze cauzele și efectele, să se constate motivele și scopurile faptelor și legătura dintre evenimente etc.

O tratare temeinică, în felul acesta, a obiectelor de învățământ, în școala noastră modernă, rar se întâmplă din simpla cauză, că planul de învățământ impus de lege, timpul cel mai mult îl consacră limbii statului, pentru care pedagogia nici n'a stabilit reguli. Și dupăce învățătorul, în primul loc trebuie să satisfacă legii, e necesitat a desconsidera unele datorințe pedagogice.

În orele mele de religioasă nu odată am întâmpinat greutate, pentru că elevilor le lipseau cunoștințele materiilor din alte obiecte, presupuse de știute, conform planului de învățământ. Dar experiența mea cu predarea limbii maghiare mi-a produs o uimire. Am ținut, anume, să obțin oarecare spor, din acest obiect, într'un interval, pe conta celorlalte, și după aceea m'am ocupat mai intensiv cu alte materii. Și când am revenit la limba maghiară, am observat că merge greoi. Elevii ieșiseră din exercițiu. Eră deci proba, că cu limba aceasta nu merge altmintea, decât prin încordare constantă și exercițiu necentenit. Și învățătorii noștri o știu aceasta, de aceea, chiar fără a voi, omit materii din celelalte obiecte, ori le predau mai superficial, fiind aceasta unica cale, care-i mântuie din strâmtoare. Așa se întâmplă apoi, că elevii au să rămână îndărăt cu dezvoltarea intelectului, ceea ce e o daună pentru ei, dar și pentru biserică și stat, cari stăruesc ca prin școală să crească bărbați folositori societății, din care ei fac parte.

Dar postulatele pedagogice pretind, ca prin învățământ să se tindă la dezvoltarea armonică a facultăților omului întreg, prin urmare și a fizicului elevului. De aceea, atât pentru dezvoltarea tuturor organelor corporale, cât și pentru stabilirea armoniei între dezvoltarea organismului fizic și psihic, știința educațiunii pune gimnastica pe primul plan între obiectele de învățământ ale școlii poporale. Și aici trebuie să recunoaștem, că în puține școli de ale noastre i-se dă atențiunea cuvenită acestui obiect, ceea ce înseamnă o daună și pentru indivizi și pentru societate, dar mai ales pentru stat, care în loc de bărbați viguroși, abili de a-i așeza în linia de apărare, — va câștiga indivizi hibrizi, neapți pentru viață și cu atât mai puțin pentru front.

Dacă bărbații bisericieni știu aprecia

munca învățătorului, care tinde la formarea caracterului religios-moral, militarii doresc dezvoltarea organelor fizice. Războiul a scos-o și aceasta la iveală. În conversarea mea cu un colonel român, îmi zicea, că datorința noastră a preoțimei este să stăruim pe lângă învățători, ca să pună un pond deosebit pe dezvoltarea corporală a elevilor prin gimnastică, care de altfel e prescrisă pentru toate școlile. Căci numai gimnastica — zicea dânsul — crește soldați vânjoși, iar patria de astfel de bărbați are lipsă. Eu, de sine înțeles, l-am aprobat pe domnul colonel, dar i-am răspuns, că între împrejurările dominante, pe învățătorii noștri nu i-ai putea însufleți și pentru o muncă ca aceasta, când preocuparea lor principală e instrucția limbii statului, în măsura pretinsă de legile în vigoare. Și mi-a zis convorbitorul: „Sunt consternat de cele ce aud“. Dânsul adecă, nu avea ideile de sarcina învățătorilor noștri, dela cari ca soldat încă are de așteptat ceva.

De fapt, legea școlară a pus pe învățătorii noștri în situația, că nu pot consuma toată merindea, câtă li s'a dat. Iar urmarea e, că educațiunea suferă spre dauna tuturor.

În astfel de împrejurări trebuie să recunoaștem, că acești titani ai muncii, învățătorii noștri, își macină viața, asemenea grăunțului ajuns între cele două pietri.

Și nu e de mirat alta, decât că ei încă n'au ajuns a fi considerați la plată deopotrivă ca învățătorii de stat, cari, neasemănat, săvârșesc o muncă mai ușoară.

Nicolae Crișmaru.

Metropolitul Repta.

Prin prea înaltă rezoluțiune împărătească mitropolitul Bucovinei și al Lalmației, I. P. S. Sa Dr. Vladimir de Repta, consilierul intim al Majestății Sale, e desridicat din conducerea diecezei Sale, încredințându-se totodată administrarea ei nou numitului vicar general, arhimandritul Ipolit Vorobchievici.

Cuvântul împărătesc a făcut deci capăt — pentru totdeauna — afacerii Repta și respectul ce se cuvine deciziunilor Coroanei nu îngăduie nici un fel de critică. El însă nu descarcă pe sfetnicii responsabili ai Coroanei de răspunderea ce au față de poporul românesc din Bucovina și față de istorie, care va ști să aprecieze fără părtinire întru cât stăpânirea actuală a înțeles să respecte dreptul și prestigiul bisericii noastre naționale.

Cât pentru mitropolitul Repta suntem încredințați că va purta cu virtute creștinească martiriul cu care soarta împovărează anii bătrânețelor sale.

Ceace trebuie să ne preocupe pentru moment este soarta ce se pregătește bisericii române din Bucovina.

Prin rezoluțiunea împărătească din 14 Iulie a. c. se mai creiază în ierarhia bisericii acesteia un al doilea post de arhimandrit consistorial și un post de protopresviter la biserica sf. Nicolae, rămânând ca aceste din urmă amândouă dignitățile să fie rezervate Ucrainilor, pe lângă cele două, respective trei locuri deja sistemizate de consilieri consistoriali ucraini.

Această nouă organizare a consistorului, care va rămâne în vigoare până la „regularea generală a consistoriilor gr.-or. din Austria”, se întemeiază pe principiul strict al parității.

Și acum ne putem întreba: ce se va alege din acest principiu dacă, peste scurtă vreme, vor fi încorporate Bucovinei teritoriile românești anexate în urma tratatului de pace cu România, prin care populațiunea românească din Bucovina va spori la 480.000 suflete față de 300.000 Ucraini? Apoi: ce se va alege din această paritate dacă părțile ucraine ale Bucovinei vor fi cuprinse, după cum e vorba, în noua provincie ucraină-galițiană?

Deocamdată Ucrainii se grăbesc să tragă consecvențele din principiul stabilit de stăpânire. Aducând gazetele din Viena știrea că mitropolitul Repta și-a dat demisia, și că în locul său va fi numit arhimandritul român Ipolit Vorobchievici, organul ucrain „Bucovena” declară: „Noi nu vroim să știm de nici o înțelegere ce s'ar fi făcut; noi știm numai că dreptatea cere ca după mulți ani să fie odată și un ucrain mitropolit, ceea ce putem cere de astădată cu atât mai mult, după ce avem în persoana arhimandritului Timinski pe cel mai vrednic bărbat pentru scaunul mitropolitan”.

Așadar Ucrainii nu mai stăruiesc pentru întemeierea unei episcopii proprii ucraine prin separarea lor din arhidieceză, ceea ce a fost culmea aspirațiilor lor cu puțin ani în urmă, ci ei râvnesc deadreptul la cârma bisericii ort. din Bucovina. Această mărturisire a organului ucrain este binevenită de astădată; ea arată absurditatea principiului prin care stăpânirea voastră să stabilească pacea în biserica gr.-or. a Bucovinei și ea va trezi în sfârșit și conștiința neamului românesc din Bucovina, ca să-și apere cu toate mijloacele ființa sa, ce este cuprinsă și în caracterul și integritatea bisericii naționale.

„V. N.”

Prima lecțiune în școala poporală.

Dragi copii!

Demult, demult, la marginea unei ape mari trăia cu copiii ei o mamă bună ca și mamele voastre, dragii mei copii. Și mama aceea bună, ca toate mamele din lume, de când răsărea soarele și până sfințește, era tot cu copiii ei. Nime în lume n'ar fi putut-o despărți de dragii ei copii, pe cari ea îi iubea și-i învăța ziua întreagă, să fie cumiți, ascultători și temători de Dumnezeu. De câte ori se întuneca cerul și vânturi rele ridcau apa mării în valuri înalte cât casa lor, mama bună și îngrijată își strângea copiii în jurul ei, — precum cloșca-și strigă puii și-i ascunde sub aripi de groaza uliului — îi sărută pe frunte și le zicea, să nu se teamă până sunt cu ea. Iar dacă se potoleau norii și furtuna, mama își întorcea copiii cu fața către mare și le cuvânta: „Dragii mei copii, marea iară-i lină și tăcută, ca și copiii cei buni, mai înainte însă vânturi rele i-au întors apele în toate părțile, ridicând din ape valuri mari cât casa noastră și voi v'ați înfricoșat. Aici la marginea mării lângă mine, voi v'ați înfricoșat. Gânditu-v'ați voi însă, dragii mei copii, că pe marea cu vânturi și furtună, departe de țărîmul nostru, vor fi fost și călători, între cer și apă, fără ajutor, numai cu corăbiile lor? Ce vor fi făcut oamenii aceia pe acel prăpăd de vreme?”

Voi nu v'ați gândit, dragii mei, nu, eu știu că nu, pentru că voi sunteți mici, tot pe lângă mama voastră bună stați, care vă ferește de rele și mici și mari. Voi nu știți ce fac bieții călători atunci când valurile sunt turbate și corabia e trântită și într-o parte și într-alta, gata să se scufunde. Vremea tot mereu va trece și voi veți crește mari, atât de mari, ca și călătorii de pe marea care acum e lină și tăcută, iar mâne ori poimâne va fi iarăș ca mai înainte, când voi v'ați

înfricoșat și ați fugit la mine. Atunci veți pleca și voi cu o corabie pe mare departe, departe, singuri pe mare și eu singură acasă. Vor începe vânturi pe mare, apa se va tulbura, valuri înalte cât casa noastră vor lovi corabia să o scufunde, iar voi înzădar mă veți striga să vă ajut, eu nu mai pot fi cu voi, eu am rămas la margine departe... departe, nici nu știu ce e cu voi. Așa va fi odată, dragii mei copii, de aceea vă zic eu vouă totdeauna, să fiți cumiți, să mă ascultați, pentru că atunci, când valurile mării vor vrea să înghită corabia voastră, iar eu voi fi departe, numai Dumnezeu și mintea voastră, vă vor putea scăpa întregi și sănătoși”. Auziți copii, ce-a zis mama către copiii ei, numai Dumnezeu și mintea pot scăpa pe om chiar și din năcazurile cele mai mari.

Și de atunci a trecut vremea tot mereu, copiii creșteau văzând cu ochii, iar mama lor îi tot învăța. Marea era când lină și tăcută, când tulbură, înviforată și ei se pregăteau de călătorie. Până-i lumea nu puteau ei sta cu mama lor, știți cum puii de rândane de sub strășina caselor voastre, dacă cresc mari și pot sbură, ies din cuiburi și se duc să și câștige singuri tot de ce au lipsă, prin vânt și ploaie, ca pe vreme bună, iar mama lor cine știe pe unde e. Așa și copiii mamei, într-o zi frumoasă de vară, când ridea soarele, ca un copil drăgălaș și florile pe câmpia verde ca de mătasă surideau voioase, iar marea lină și tăcută scălda în apele ei chipul frumos al soarelui, copiii dragi ai mamei s'au socotit să plece, să plece departe pe mare, singuri cu corabia lor. Și le-a zis mama lor atunci: „Dragii mei copii, tot v'am dat ce am avut, eu nu vă pot da mai mult decât v'am dat, minte și v'am învățat frica lui Dumnezeu, cu amândouă plecați acum pe mare și ori câte năcazuri vor da peste voi în drumul lung și greu, aceste două vor fi ajutorul vostru. Marea acum e lină și tăcută, iar mâne ori poimâne va fi iarăș tulbură și înviforată, valuri înalte cât casa noastră vor vrea să acopere corabia, dar voi să nu vă temeți. Eu nu voi fi cu voi, dar aveți minte și frica lui Dumnezeu, căruia să vă rugați atunci și el o să vă scape. Dar nu numai atât și vă spun astăzi încă odată, că pe mare veți întâlni și alți călători cu corăbiile lor, într'aceia pot fi și oameni răi, cari cu vorbe blânde, ticăloase, cu lingușiri ca vulpile vor vrea să vă abată pe apele lor, să vă ia corabia, iar pe voi să vă înecă. Voi de ei să n'ascultați, să vă căutați, de drum privind tot înainte, pe calea dreaptă rânduită de Dumnezeu, așa cum v'am învățat. Tot înainte să priviți, iar eu mă voi uita tot în calea voastră”.

Și au plecat copiii mamei, cu corabia pe mare, să vadă și ei cum e atunci, când nu mai sunt cu mama lor, având singuri să-și câștige tot de ce au lipsă, ca și puii sburătorii de rândane. Iar dacă au plecat, a început mama a se întrista, că a rămas singură și părăsită, numai cu grija lor. De când răsărea soarele și până sfințește, mama era tot cu fața întoarsă spre mare și-și căuta copiii. Ziua întreagă își căuta copiii.

Dragii copii, școala, mama voastră bună, bună ca și mama dela marginea mării, de trei luni se uită tot în calea voastră, de trei luni, vă tot așteaptă să veniți, că a-ți lăsat-o singură și părăsită. Cât a fost vara de mare tot la voi s'a gândit. S'a gândit la voi, dragii ei copii, să nu pățiți rău, ortăcindu-vă cu copii răi, cari vă învață rele și atunci nu mai puteți fi copiii ei. Nu mai puteți fi, nu, pentru că școala e lăsată de Dumnezeu, ca să îngrijească de copii. Ca o mamă bună, să crească tot copii buni și cumiți, aceștia sunt copiii ei. Nu știți voi, dragii mei, voi cei mici, cari azi veniți mai întâi la școală, cum vă ziceau mamele voastre atunci, când nu erați pe pace și nu voiăți să ascultați de nime: „Las, că mergeți voi la școală, da căpătați voi!” Ce-ați gândit voi atunci, ce căpătați la școală? Bătaie? Nu, dragii mei, nu bătaie, minte căpătați, să fiți cumiți, să fiți buni și ascultători, să fiți plăcuți la toți oamenii buni și lui Dumnezeu, care ne ajută pe toți.

Până n'ați venit la școală, voi n'ați știut să faceți bine, ca copiii cei cumiți. Dacă zicea mama către careva: „Ioane, zezi pe pace, nu tot sări prin praf, că ți-se murdăresc hainele, și nu-i săpun să le mai spăl și-ți strici și ochii de intră praf în ei!” Ion ce făcea? Săria gardul și trecea în fundul grădinii la alt drum cu praf și mai mare și se jucă acolo. Iar când a voit să sară înapoi și-a acățat cămașa în gard și a rupt-o

până jos, cămașa lui frumoasă. Ion a început a plânge, iar mama ce-a zis către el atunci? „Las, că mergi tu la școală, dar capeți tu!” Și voi ați venit la școală, ați venit cu toți, să învățați cum să fiți cumiți, să nu mai faceți ce-ați făcut, tot rele, tot rele. Iar școala, mama voastră bună, a îmbrăcat azi haine frumoase de sărbătoare, ea-i voioasă iară, că vă vede adunați în jurul ei.

Cine va mai fi oare așa voioasă, ca și școala noastră astăzi?... Da, ca mama dela marginea mării atunci, când își va vedea copiii iară întorși acasă de unde au plecat. Cum îi va primi pe ei mama lor atunci? Să vedem noi mai înainte însă, dragii mei copii, ce-au pățit copiii mamei, pe marea largă fără capăt, pe vânturi și furtuni de multeori, cu călători buni și răi și cum vor fi ajuns acasă.

Dacă au pornit copiii mamei, cu corabia pe mare, mama lor toată ziua se gândea la ei, iar copiii se gândiau într'una la învățăturile primite dela mama lor și țineau tot drumul drept, precum au învățat. Drumul drept l-au ținut ei multă vreme, pentru că le-a mers bine așa, aveau de toate pe acel drum, nu duceau lipsă de nimica, ajutorul lui Dumnezeu era cu ei; și era frumos pe mare, când se scălda soarele în apele curate ca argintul, iar ei cântau de voie bună, ca niște păsărici. Țineau ei drumul și mai departe tot așa, dar s'a întâmplat, că s'au întâlnit pe mare cu alți călători, oameni răi și păcătoși, iar aceia cu minciuni, cu vorbe blânde, înșelătoare i-au dus în apele lor. Nu toți copiii au voit să meargă în apele oamenilor dușmani și răi, numai unii dintre ei. Cei mai cumiți, dacă au văzut unde au ajuns au întors corabia să plece înapoi la drumul drept, cum i-a învățat mama lor acasă. Ceialalți însă nu voiau să se întorcă, ei au uitat învățăturile mamei lor, au uitat ce-i bine și ce-i rău, au uitat pe Dumnezeu, care ia ținut să crească mari și au sărit din corabie să treacă la cei răi și păcătoși.

(Va urmă.)

L. Cioban, învățător.

Readucerea moaștelor sf. Ioan cel nou dela Viena la Suceava.

(Urmare.)

Întru întimpinarea sfântului s'a înfățișat un mare număr de cetățeni și de popor din Suceava și împrejurime. Erau de față: reprezentantul prefecturii, Dr. Nichitovici, reprezentantul orașului Suceava, cons. gov. Gribovschi, deputatul dietal Dr. Euseb Popovici, primarul comunității Ițcani, Hellmann, ofițerii comandai militare din Ițcani, mulți intelectuali, dame și domni din Suceava și împrejurime. Șeful stației din Ițcani, dl Leon Neșciuc a condus la sosirea trenului vagonul cu sf. moaște până la locul destinat în fața mulțimii adunate. Ușile se dau în laturi și din vagon coboară părințele protosincai Sidorovici în ornate, ținând în mână o frumoasă icoană a mucenicului. În cuvinte pline de dușosie își exprimă bucuria și mulțămirea sufletească, că soarta la învrednicit după 4 ani de zile să întovărășească readucerea sf. moaște. Între aceste, șase preoți coboară din vagon sicriul și-l așează pe masa pregătită. Reprezentantul ministerului, dl Dr. Voițăchi, face reprezentantului preturii, dlui comisar Dr. Nichitovici comunicarea oficioasă despre readucerea sfântului. Urmează doxologia în sobor, după a cărei săvârșire procesiunea pornește pe calea Ițcani, însoțită de bubuitul tunurilor.

Ploaia torențială care începuse să curgă părea a fi binecuvântarea sfântului, care se revarsă asupra holdelor însetate. Până la biserica Adormirii Maicei Domnului soarele strălucea de nou pe cerul albastru și moaștele fură depuse în mijlocul bisericii, unde se făcu privegherea prin tot decursul nopții.

Duminecă, în 28 s'a celebrat în aceeași biserică liturgie în sobor în frunte cu priorul Inocențiu Stefanelli. Erau de față reprezentanții tuturor oficiilor civile și militare, împreună cu trimisul special al guvernului, dl cons. aulic Dr. Erast cav. de Tarangul. Eră adevărată zi de sărbătoare. Curtea bisericii plină de lume, care se înșiră până în culmile de pe împrejurime. Comitetul festiv compus din cetățeni și intelectuali și condus cu multă pricepere de comisarul guvernial Bărgăuan și profesorul Sahlean, aranjă cu multă pricepere grandiosul convoiu.

În frunte pășea un pluton de ostași, care cuprindea curmezișul străzii; urmară școlile, conduse de corpurile lor didactice; mai întâi școala primară de copile și cea de băieți, apoi elevii gimnaziului, în urmă lungul șir de copile ale liceului orașenesc. În urma școlilor se înșirară procesiunile tuturor bisericilor din Suceava și din comunele învecinate cu sf. icoane împodobite cu flori, cu prapore și felinare. În urmă pășeau stegarii breslelor Sucevii cu steagurile fălțitoare. Pe urma sicriului purtat pe umeri de poporenii în haine de sărbătoare, pășea soborul preoților condus de vicarul general, arhimandritul Vorobchievici. Apoi veneau reprezentanții autorităților și un număr nesfârșit de popor. În preajma bisericii sf. Dumitru reprezentanții comunității israelite au întâmpinat cu cuvinte călduroase readucerea sfântului, a patronului țării.

În curtea spațioasă a vechii mitropolii moaștele fură depuse sub baldachinul împodobit cu flori și se săvârși în mod deosebit de solemn sfîntirea apei.

Predica festivă ținută de profesorul Dr. O. de Tarangul a făcut o adâncă impresie asupra mulțimii credincioșilor, care se vedeă pătrunsă de emoțiune când elocventul predicator a încheiat cu rugăciunea: Păcătuit-am și nu suntem vrednici să ridicăm spre cer rugile noastre; cu genunchii plecați, dar cu inimile înălțate, mulțămim Ție, Stăpâne, că ne-ai mângăiat cu întoarcerea sfântului Tău. Fii deci Tu, sfinte Ioane, mijlocitorul nostru către Atotputernicul Creator; ca un ostaș vrednic al împăratului păcii, mijloceste împăratului nostru biruință, între popoare pace, iar țara noastră mântuiește-o de urgie, implorând pentru ea mană și harul cel ceresc.

După încunjurarea bisericii scriul în care se află sicriul fu așezat înaintea intrării și despezeluit de comisarul ministerial, Dr. Voiuțchi, fiind asistat de conducătorul prefecturii Dr. Nichitovici, de reprezentantul mănăstirii, egumenul Stefanelli, de reprezentantul orașului cons. guv. Gribovschi, de reprezentantul credincioșilor, deputatul Dr. Euseb Popovici. În momentul când sicriul fu scos din scriu, miliția descărcă o salvă de tunuri. În lăuntru bisericii sicriul fu așezat în frumosul sarcofag de argint la locul său de odihnă seculară și puternicul cor al teologilor făcu să răsună bolta bisericii de rugăciunile în-suflețite de mulțămită.

După săvârșirea ceremoniei bisericești preoțimea și lumea oficioasă s'a adunat în pompoasele încăperi din palatul egumenului. Alci nou numitul vicar genar, arhimandritul I. Vorobchievici a fost obiectul unei simpatice atențiuni, aducându-i-se din partea preoțimii și a reprezentanților oficiilor civile și militare călduroase felicitări din incidentul numirii lui în arhimandrit consistorial. Se făcuse 2 ore d. a. când amabilul gospodar de casă, priorul I. Stefanelli, cu un zîmbet înviorător pe buze, ne invită la masa festivă; și eră în adevăr festivă acea masă în frumosul refectoriu al mănăstirii unde se întruniră peste 80 de persoane, preoți și mireni. I. P. C. S. vicarul general, arhimandritul Vorobchievici află cuvinte învățate ridicând toastul împărațesc și trimisul special al guvernului, cons. aul. Dr. E. de Tarangul, bine cunoșcut ca excelent orator răspunde într-o frumoasă limbă moldovenească închinând paharul clerului bisericii noastre. Telegramele omagiale pe cari arhimandritul Vorobchievici le-a trimis la cabinetul împărațesc și Excelenței Sale mitropolitului Repta fură întâmpinate cu o furtună de aplause.

„V. N.”

Credinciosul.

Contribuiri pe seama „Asociațiunii”.

V.

Urmăm mai departe cu întregirea contribuțiilor benevole pe seama „Asociațiunii” și a instituțiilor ei, intrate la casa centrală din 9 lunie încoace, exprimând marinoșilor contribuitori cea mai călduroasă mulțămită.

A. Institute de credit. „Mărgineana”, Poiana, 120.— „Creditul”, Zernești, 50.— „Vulturul”, Tășnad, 20.— Suma 190.— Contribuiri anterioare: 16'500. Împreună 16'690 cor.

B. Particulari: Nicolau Togan, protopop, Sibiu 50.— Simeon Butiri, preot, Valea-neagră 50.— Virgil Nistor, preot militar, Rahó, (din prilejul trist al împlinirii alor 3 ani dela moartea frateiului său Dionisie, căzut pe câmpul de luptă)

40.— Dr. Nestor Oprean, avocat, Sân-Miclăușul-mare 50.— Dr. Lucian Borcia, avocat, Sibiu 200.— Francisc Cosma, Pir (Selaj) 100.— Petru Pop, jude de tribunal i. p., Brașov 30.— Demetriu Balanescu, proprietar, Biserica-albă, pe lângă întregirea puțin obicinuită la noi a taxei de membru fundaior al Asociațiunii de 400.— cu 800.—, laolaltă 1200.— și pe lângă 100.— ce a mai dăruit pentru ajutorarea Asociațiunii, acum încă 200.—. Leon Bancu, funcționar de bancă, Năsăud 20.— Ioan Dăian, preot, Sângătin 100.— Gregoriu Bozacu, propr., Velcheriul de Câmpie 100.— Petru Ghejiu, Târnava (Reșița) 100.— Despărțământul „Tășnad” al Asociațiunii 50.— Suma 1090.— Contribuiri anterioare 23132'50. Împreună 24222'50. — Sibiu, 26 August 1918.

VI.

Dela 26—31 August au mai intrat următoarele contribuiri benevole pe seama „Asociațiunii” și instituțiilor ei, pentru cari exprimăm marinoșilor contribuitori cea mai călduroasă mulțămită.

A. Institute de credit și alte instituții: Comunitatea de avere în Caransebeș 1000.— „Sebeșana”, cassă de păstrare pe acții în Caransebeș 200.— „Banca populară” în Caransebeș 50.— Karánsebesi új takarékos pénztár 20.— Biserica gr.-or. română în Caransebeș 30.— „Câmpiana”, inst. de credit, Mociu 500.— Suma: 2000.— Contribuiri anterioare: 16'690.— Împreună: 18690.—

B. Particulari: (Din Caransebeș și jur.) Dr. Miron E. Cristea, episcop 100.— Filaret Musta, arhimandrit 100.— Dr. Nicolae Ionescu 200.— Andreiu Ghidiu, protopop 100.— Iuliu Vuia, inv. dir. pens. 30.— Dr. George Labonțiu, adv. 50.— Dr. I. Tr. Badescu 25.— Dr. Vasile Loichiță, profesor 10.— Antoniu Sequens, profesor 10.— Dr. D. Cioloca, profesor 5.— Nicolae Marin 20.— Dr. Petru Barbu 10.— Petru Loga, contabil 10.— Florea Bozgan, adv. 10.— Dr. Cornel Cornean, secr. consistorial 10.— Ioan Hango 10.— Aurel Doboșan, senator orașenesc 20.— Inándy György 10.— Dr. Petru Florian, senator orașenesc 20.— Alexandru Curiac 10.— Nistor Stoichescu 20.— Constantin Căltun, jun. 20.— Teodor Dragomir 20.— Dr. Hegyesi Benő 20.— Dr. Valeriu Meda 20.— Dimitrie Sgaverdia 10.— Dr. I. I. Olariu 10.— Dușan Pavlovici 10.— Iefta Biju 10.— Aurel Moaca, ases. consist. 20.— Nicolae Sporea, econom 10.— Constantin Burdia 100.— Karl Schwab 20.— Elena Biju 5.— Dimitrie Beuca 5.— Donner Jenőné 10.— Scovola 5.— Petru Lepa, comerc. 20.— Dimitrie Răbăgia, econom 5.— Alexandru Bușiu 10.— George Neamțu 10.— George Buru, preot 10.— Nestor Miculescu 5.— Petru Barbulovici 10.— Sinesiu Bistrea, preot 10.— Vasile Păica, preot 10.— Ioan Popoviciu, preot 10.— Ioan Grazevescu, preot 10.— Pavel Șandru, preot 10.— Vasile Popoviciu, preot 10.— Vasile Popoviciu, preot 10.— Pavel Magdescu, preot 10.— Eulalia Oprea 10.— Iliana Popoviciu 5.— Teodor Muntean, preot 5.— Ștefan Jian 10.— Ladislau Dáncs 10.— Dimitrie Borlovan, econom 4.— Cineva 1.— Suma 1260.— Contribuiri anterioare 24'222'50. Împreună 25'482'50. Sibiu, 31 August 1918.

Biroul „Asociațiunii”.

INFORMAȚIUNI.

Consistor plenar. Sâmbătă, în 25 August (7 Septembrie) a. c., Consistorul nostru eparhial din Arad a ținut ședință plenară sub presidiul P. S. Sale părintelui nostru episcop Ioan. S'a instituit de protopresbiter al tractului Vinga păr. Dr. Patriciu Țucra. În urma renunțării și trecerii din nou a P. C. Sale dlui protosincol Dr. Iosif Olariu de director al institutului ped.-teol. din Caransebeș, s'a instituit de director provizor al institutului nostru pedagogic-teologic diecezan profesorul Dr. Teodor Botiș. S'au chibzuit modalitățile de acoperire a trebuințelor urcate cu susținerea administrațiunii centrale și a institutelor diecezane. Au luat parte dnii asesori: Mihaiu Păcățian, Gheorghe Popoviciu, Mihaiu Lucaș, Fabrițiu Manuilă, Traian Vășian, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Nicolae Crișmariu, Iosif Moldovan, Vasile Goldiș, Dr. Gheorghe Popa, Victor Stanciu, Dimitrie Muscan, Nicolae Chicin, Petru Ionașiu, Aurel Călnicean și Petru Truția.

Profesori noi. Venerabilul Consistor a instituit de profesori la institutul nostru ped.-teol. diecezan, secția pedagogică, pe dnii: Nicolae Irimie, pentru catedra de desen și slöjd, Teodor Neș, pentru cea de matematică-fizică. Dl Damaschin Ioanovicu și-a reocupat catedra de limba și literatura română și germană.

Alegere de protopop al Oraviței a avut loc Joi, în 23 August (5 Septembrie), întrunind profesorul dela institutul nostru teologic din Arad Dr. Lazar Iacob 39 voturi, preoții Cornel Ștefan și Romul Ancușa câte 9 voturi, adm. prot. Dr. Ioan Sărbu 1 vot. Astfel a fost declarat de protopop al Oraviței cu mare majoritate și nespusă bucurie valorosul nostru profesor Dr. Lazar Iacob.

Secretar mitropolitan. Trezând veteranul secretar mitropolitan Nicolae Zigre la pensiuie, Consistorul mitropolitan, întrunit Luni în 2 Septembrie n. în ședință plenară ordinară, a ales cu unanimitate de voturi nou secretar mitropolitan în persoana dlui Dr. Gheorghe Popa, judecător la tabla reg. din Oradea-mare.

„Săptămâna socială a r.-c. catolicilor”. În sala de gală a Societății Sf. Ștefan, episcopul rom.-catholic Otokar Prohaszka a deschis „săptămâna socială” organizată de asociația populară rom.-catholică.

Episcopul a scos la iveală trei rele de căpetenie de cari suferă maghiarimea: 1. O stare de înapoiere nespuse de mare pe toată linia, de unde provine și lipsa de cunoștințe profesionale. 2. O cumplită lipsă de organizare și 3. o lipsă mare de ocrotire.

Școlile în Ungaria nu-s rânduite astfel ca să crească un popor vrednic de viață. De aceea avem o inteligență, care nu prin școală a devenit capabilă de muncă. Mai ales pentru agricultură, școlile noastre nu fac nimic. De fapt, Ungaria nu-i încă o țară de cultură. Toate așezămintele, toate legile noastre maimuțăresc o pildă străină. Conducătorii poporului n'au recunoscut niciodată că libertatea nu trebuie să servească pentru a robi poporul. În loc să formăm o Ungarie agrară puternică, am privit mereu cu admirație la Anglia. Pentru a înlătura acest rău, trebuie să creem cursuri de învățământ de iarnă cari să răspândească cunoștințe agricole, și interesul poporului trebuie ținut viu prin reprezentații de cinematograf instructive și prin foi volante. Școlile populare trebuie reformate. Copiii poporului să nu mai fie chinuți cu lucruri gramaticale, ci să fie duși într'un mediu social în care orizontul să-i fie lărgit și în care mâna, ochiul și inteligența practică să-i fie dezvoltate. În loc de pedagogi teoretici, bărbați ai vieții să fie dascălii lor. Trebuie apoi ocrotit poporul.

Va rămâne o rușine vecinică pentru guvernele trecute cari au lăsat ca milioane de locuitori ai țării să emigreze în America, și statul a mai dat premii societăților de navigațiune.

Trebuie să se facă o reformă agrară urgentă, o ocrotire sănătoasă a poporului și să se ajute ca cercuri largi populare să ajungă la pământ.

Cum e grăul și porumbul în România. Precum se anunță din București, treeratul continuă în toată Moldova. Recolta de grău este în mijlociu rea și va îndeștula numai nevoile țării. Recolta de grău în cele 18 județe ocupate din Muntenia și parte din județul Putna este de vre-o 55.000 vagoane (adică vre-o 300 klgr. de hectar). Județele Brăila și Ialomița n'au dat nici măcar grăul semănat, în Ilfov, Dâmbovița și Romanți, recolta este mai bună, în Mehedinți, Gorj și Dolj este bună. În Moldova și Basarabia toată recolta este slabă. Ea abia va îndeștula trebuințele țării și aceasta numai cu mare economie.

Viile Tokaj distruse de grindină. Din Sátoraljaújhely se anunță, că o grindină, care a ținut trei minute și a avut mărimea nucilor a făcut pagube colosale în împrejurimile orașelor Sátoraljaújhely și Mezőzombor. În multe părți 75 la sută din vii au fost distruse. Cel mai greu a suferit dealul mai jos de Mezőzombor, apoi coastele muntelui Tokaj. În Szerencs și Mezőzombor au suferit foarte greu și pomările.

Ordul sf. Vasile și biserica ruteană. Monahii bisericii gr.-cat. rutene din Ungaria aparțin ordului sf. Vasilie. Monahii ruteni formează o ramură a ordului bazilitan, care și azi joacă rol mare în biserica ortodoxă răsăriteană. În cea ruteană rolul mare al călugărilor sf. Vasilie s'a redus. În zilele trecute s'a ținut la Ungvár adunare capitulară, sub conducerea episcopului gr.-

catolic Antoniu Papp. Intrând în vigoare noul cod de canoane al bisericii romano-catolice, ordiul sf. Vasile al rutenilor voiește să-și reformeze starea drin luarea unor legături mai strânse cu Roma. Adunarea capitalară a enunțat, că într reformarea ordului se va luă de bază ordiul iezuiților din Ungaria. Ziarele maghiare scriu în legătură cu aceasta, că reforma va fi de mare însemnătate și din punct de vedere național, și printr'ansa se va începe o muncă culturală națională între Rutenii din Patrie.

Bolșevicii împotriva instrucției religioase. În temeiul unui ordin al bolșevicilor, în viitor toate localurile școlare, cari au servit până acum ca biserici, capele și locuri de rugăciune, vor fi întrebuințate numai pentru scopuri instructive și educative. Banii cari până acum erau întrebuințați pentru acoperirea cheltuielilor împreunate cu susținerea bisericilor, capelelor și caselor de rugăciuni ale școalelor vor fi de acum înainte folosiți pentru școale.

Recolta viilor va avea anul acesta de luptat cu multe greutăți din pricina lipsei de butoaie. A început și o speulă mare cu butoaiete, care a ajuns până acolo, că s'au cerut 300 coroane pentru un hectolitru! Așa fiind guvernul s'a văzut silit să hotărască prețuri maximale pentru butoaie și să ordone recvirarea lor. Ordinațiunea apărută zice între altele:

Toate butoaietele bune pentru vin sau spirtoase și cari au peste 200 litri cuprins, trebuie anunțate până la 15 Septemvrie. Butoaietele făcute după 15 Septemvrie, trebuie anunțate între 1 și 15 ale fiecărei luni. Formularele (tipăriturile) pentru aceste lămuriri le va da magistratul. Butoaietele anunțate nu pot fi vândute, închiriate, dăruite sau înstrăinate în vre-un fel fără aprobarea magistratului. Ordinațiunea nu se aplică la butoaietele aflătoare în instituțiuni militare sau ale statului ungar. Producții de vin, precum și asociațiile de viticultori, birtași, restauratori, negustori de vin și hotelieri vor putea păstră numai butoaietele de lipsă pentru trebuințele lor. Tot ce le este de prisos, trebuie anunțat și de ei.

Prețurile maximale sunt: Hectolitru de butoaie noi de stejar 175 cor., de fag 115 cor., iar cele făcute din doage tăiate cu fereștrău: stejar 115 cor., fag 95 cor. Butoaie vechi (întrebuințate mai mult de 1 an) vor costă: stejar 115 cor., fag 55 cor. Aceste prețuri n'au aplicare la contractele de cumpărare sau vânzare de butoaie, încheiate înainte de publicarea ordinațiunii. Butoaie nu pot fi trimise în străinătate fără certificat de transport. Fac excepție butoaiete pline cu vin, spirt și bere precum și butoaie vechi de ulei, petrol și altele precum și cele de bere mai mici de 200 litri încăpere.

Ceasurile soldaților americani. După gazetele din Elveția guvernul american a comandat un milion de ceasuri de buzunar la o fabrică elvețiană pe seama soldaților americani, cari luptă în Franța. Ceasurile ofițerilor sunt de aur ale subofițerilor de argint, iar ale soldaților de nickel.

Prețul aurului și al argintului. Înainte de războiu un chilogram de aur fin costă 780—2000 coroane. Acum i-s'a urcat prețul la 12 mii 500. Prețul argintului eră de kgr. 90 până la 110 cor., azi e cam 500 cor. To-mai din pricina acestei scumpiri foarte multă lume își vinde lucrurile de preț, din aur și argint, care le are.

Colonelul Victor Rusu în „Neuer Pester Journal“ din 25 August a. c. se face istoricul faptelor de arme ale generalului Pflanzer Baltin, care conduce actualmente operațiunile pe frontul albanez. Intre episoadele înșirate în acest articol de laudă la adresa armatei și eroilor, ce au stat sub comanda acestui iscusit general, cettim următoarele: Victor Rusu, una dintre cele mai legendare figuri ale războiului universal, este azi colonel de honvezi și comandant al unui atare regiment. Pe timpul luptelor din Bucovina și Carpați, sub comanda generalului Pflanzer Baltin, el eră numai sublocotenent. În fruntea cetei sale de voinici, aleși din glotași unguri (?), statura sa măreață ofere o apariție cuceritoare. Într-o zi Victor Rusu se reînțorse din liniile dușmane îmbrăcat în haine de țaran rus și ne puse pe masă un placat rusesc. La întrebarea noastră, că ce conține acel placat ne istorisi el, că s'a strecurat până la sediul unei divizii de infanterie rusească, unde erau afișate astfel de placate. De acolo a luat un placat din cauză că

textul acestuia îl privia foarte deaproape pe el. Prin placat se oferia o sumă foarte însemnată în aur aceluia, care va aduce pe sublocotenentul Victor Rusu viu sau mort în mâinile diviziunii rusești. Această dorință a comandai rusești din fericire nu s'a îndeplinit.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului **învățătorescantoral** dela școala conf. gr.-or. rom. din Pâncota se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Bis. și Școala“.

Venitele sunt: 1. Salarul cerut de art. de lege XVI din 1913 în consonanță cu anii de serviciu al celui ce se va alege, din care comuna bis. dă 860 cor., iar restul din visteria statului. 2. Cuartir corăspunzător și grădină 3. Dela înmormântări mici 5 cor., dela mari 10 cor. 4. Pentru conferință 50 cor. 5. Pentru scripturistica 50 cor. 6. Pentru curatorat 100 cor.

De încălzitul și vărutul salei de învățământ și a întreg edificului pe din afară se va îngrij comuna, iar a locuinței învățătorului pe din lăuntru cade în sarcina învățătorului.

Pentru înființarea și conducerea corului vocal bis. pe 4 voci va primi un onorar de 400 cor. anual pe timpul cât va satisface acestei condiții.

Alesul învățător va avea îndatorirea ca să provadă și cantoratul și să conducă elevii în toată Dumineca și sărbători în sf. biserică și să instrueze și să cânte cu dânșii răspunsurile liturgice fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și înaintă în termenul concursual documentele lor originale (estras de botez, atestat de școalele medii, diploma învățătoresc, atestat de apartinență, atestat despre îndatoririle sale față cu miliția și în fine eventuale atestate de serviciu) însoțite de un petiț adresat comitetului parohial din Pâncota la P. O. oficiu ppesc din Șiria și totodată să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Pâncota spre a-și arată desteritatea în cant și tipic și să facă cunoștiință cu poporul.

Pâncota, din ședința com. par. ținută la 19 August (1 Sept.) 1918.

Simeon Buda m. p., preș. ad-hoc., Ioan Iercoșan m. p., paroh, not. ad-hoc.

În conțelegere cu: Mihail Lucața m. p. ppop, insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a din **Abramul-superior** (Érăbrány) cu fiile Cohan și Chiribiș, se publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia diecezană.

Venitele sunt: I. Din **Abramul-superior**: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. Pământ 24 iug. cat. parte arător parte fânaț. 3. Folosirea cimiterului bătrân, sau intravilanul dela biserică. 4. Drept de pășunat pentru 4 vite mari. 5. Bir dela fiecare Nr. de casă (dela cei cu casă) una vică (30 litre) bucate, dela cei fără casă (zileri) 1/2 vică (15 litre) bucate ori prețul curent (grâu sau cucuruz). 6. Stolele îndatinate.

II. Din **Cohan**: 1. Pământ 1 1/4 iug. catastr. 2. Bir parohial ca în Abram, precum și stole.

III. Din **Chiribiș** (Bisztraterebes): 1. Pământ 6 iug. cat. parte arător parte fânaț. 2. Bir parohial și stole ca în Abram. 3. Drept de pășunat pentru 8 vite. 4. Eventuala întregire dela stat. Dările le va solvi alesul.

Alesul va avea să catehizeze regulat la toate școalele din aceste localități, fără să prețindă ceva onorar separat dela biserică, învățând elevii să cânte regulat la serviciile divine răspunsurile.

Recurenții sunt poștiți, ca recursele adiustate cu documentele originale, adresate comitetului par. din Abramul-superior, să le înainteze în termenul regulamentar la P. O. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, prezentându-se cu stricta observare a prescrierilor reg. pentru parohii, în vre-o Duminecă ori sărbătoare, pentru a-și dovedi capabilitate în oratorie și rituale,

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Andreiu Horvath m. p., protopopul Orăzii-mari.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** din comuna **Drăgănești** (Drăgănfalva), protopopiatul Vașcăuii, se publică concurs cu termin

de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar în bani dela credincioși 198 cor. 2. Ajutorul dela stat pus în vedere cu rezoluțiunea de sub Nr. 157995/914 resp. 131/915. 3. Pământ cantoral 4 holde. 4. 2 1/2 stânjeni de lemne. 5. Pentru conferință 24 cor. 6. Scripturistica 10 cor. 7. Locuință confortabilă și grădină de legume. 8. De încălzitul și curățitul salei de învățământ se îngrijește comuna. 9. Alesul are a se conformă datorințelor impuse prin regulamentul pentru școale.

Reflecțiunii la acest post au să-și trimită cererile concursuale adresate comitetului parohial din Drăgănești (Drăgănfalva) pe calea oficiului protopresbiterat din Vașcău (Vaskóh) și să se prezinte într'o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: A. P. Deseanu, protopop, insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Aciuța** cu filia **Budești**, protopresbiteratul Hălmagiului, care e de cl. III., devenită în vacanță prin trecerea în statul de penziune a parohului Nicolau Harduț, la încuviințarea T. Consistor d. Nr. 3222/1918, prin acestea se publică concurs, cu termin de **30 zile** dela prima apariție a acestuia în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Stoaie legale pentru botezuri, cununii și înmormântări dela matra Aciuța și filiala Budești. 2. Dela matra Aciuța: uzufuctul alor 3 jug. și 2071 stânjeni pătrați de pământ parohial, parte arător, parte fânaț, de după care dările publice conform uzului din trecut, le va solvi parohia. 3. Birul parohial, dela matra Aciuța: dela fiecare Nr. de casă locuită câte o ferdelă (20 litri) cucuruz în cocen; iar dela filia Budești, birul răscumpărat în bani de tot 40 cor. solvibil din cassa culturală. 4. Casa parohială cu grădina de legumi în Aciuța.

Alesul e îndatorat să catehizeze la școala conf. din loc fără alta remunerație.

Recurenții sunt poștiți, ca recursele lor adjustate în regulă, conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Aciuța, să le subștearnă pe calea oficiului ppresb. gr.-or. rom. din Hălmagiu (Nagyhalmagy) în termenul susindicat; totodată sunt invitați, ca cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare, sub durata concursului, în sf. biserică din Aciuța, eventual și în cea din filia Budești, făcându-se cunoscuți poporului, predicând, eventual oficiind sf. liturgie.

Din ședința comitetului par. din Aciuța dela 5/18 August 1918.

Nicolau Harduț m. p., paroh d. president. Ioan Harduț m. p., notar ad-hoc a com. par.

În conțelegere cu: Cornel Lazar, ppresb.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** definitiv din **Sabolciu**, protopresbiteratul Peșteșului, se publică concurs cu termin de alegere pe ziua de 7/20 Octomvrie 1918.

Emolumente: 1. Bani gata 360 cor. 2. 10 jugh. pământ arător extravilan 200 cor. 3. 2 jugh. pământ intravilan 60 cor. 4. Stolele cantonale. 5. Pentru participarea la conferințele învățătoresci diurne ce se vor stabili. 6. Intregirea dela stat este asigurată. 7. Locuință cu două chilii, cuină, cămară și celelalte supraedificate, precum și grădină de legume. Incălzitul și curățitul salei de învățământ, cade în sarcina parohiei.

Alesul este îndatorat a provedea cantoratul în și afară de biserică și a instrua elevii în cântările bisericesti. Conducătorii de cor sunt preferiți. Darea după pământ o solvește alesul. Reflecțiunii sunt îndatorati a se prezenta, cu prealabila încuviințare a protopopului tractual, în sf. biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, iar documentele cu cererea de concurs, le vor înaintă Prea On. oficiu protopopesc al tractului Peșteș, în Mezôtelegd, în termenul regulamentar.

Pentru comitetul parohial: Nicolae Malița m. p., preot, preș. com. par. Gavril Iovan m. p., not. com. par.

În conțelegere cu mine: Alexandru Munteanu, protopop, inspector școlar.

—□—

2—3